

MI MODELLEN

En modell for oppfølging av pårørende kan bidra til reduserte symptomer på PICS-F

Solbjørg Watland

Intensivsykepleier, Medisinsk intensiv, Akuttmedisinsk avdeling,
Medisinsk klinikk, OUS

Master i Helse og Empowerment 2013 (HIOA)

PhD kandidat, Avdeling for digital helseforskning (DIG), Medisinsk
klinikk, Oslo universitetssykehus (OUS)

Elin Børøsund, Prosjektleder og hovedveileder

Lise Solberg Nes, Bi-veileder

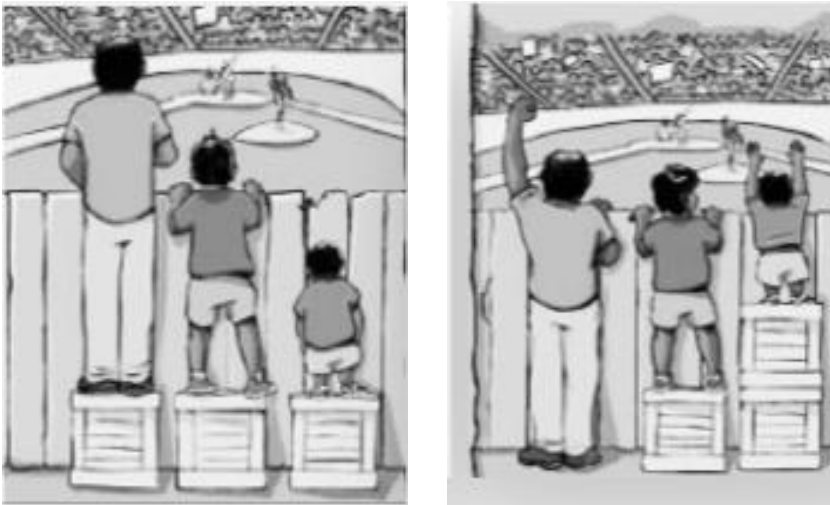
Finansiering: Stiftelsen DAM (#2021/FO347303)
Clinicaltrials.gov: NTC04839406

INNHOOLD

- Bakgrunn
 - Lover og rettigheter
 - PICS-F
- MI-modellen
- Studien
- Resultater
- Artikler

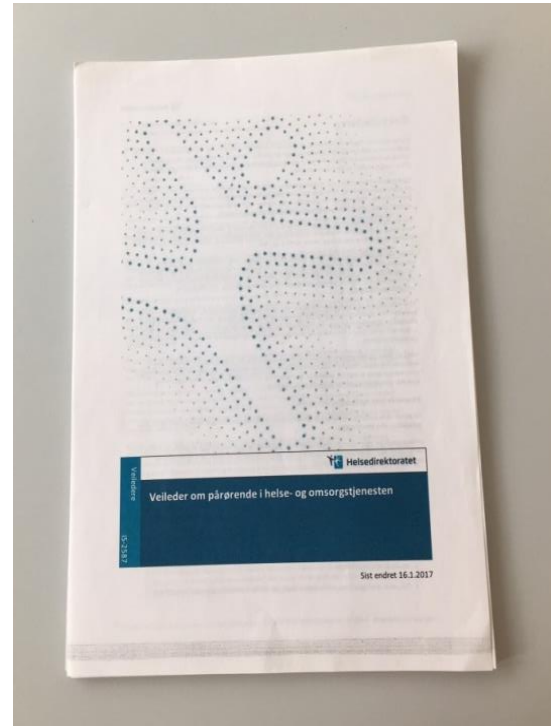

BAKGRUNN

Interaction Institute for Social Change – Artist: Angus Maguire

Loven om likeverdige helsetjenester
Spesialisthelseloven 2020-12-04-134

Pårørendeveilederen
HelseDirektoratet 2017

Sjekk ut
pårørendekoordinator
eller kontakt i
din kommune!

RESULTATER LITERATURSØK

Gode modeller
er etterspurt!

Pårørende til kritisk syke pasienter kan få senvirkninger

- PICS-F
 - Posttraumatisk stress symptomer
 - Depresjon, angst
 - Komplisert sorg
- Fatigue, søvnproblemer
- Mange er ikke tilbake i vanlig jobb 1 år etter

Stayt LC, Venes TJ. Outcomes and experiences of relatives of patients discharged home after critical illness: a systematic integrative review. *Nurs Crit Care*. 2019;24(3):162-175.

Blom H, Gustavsson C, Sundler AJ. Participation and support in intensive care as experienced by close relatives of patients: a phenomenological study. *Intensive Crit Care Nurs*. 2013;29(1):1-8.

Alfheim HB, Rosseland LA, Hofsø K, et al. Multiple Symptoms in Family Caregivers of Intensive Care Unit Patients. *J Pain Symptom Manage*. 2018;55(2):387-394.

van Beusekom I, Bakhshi-Raiez F, de Keizer NF, et al. Reported burden on informal caregivers of ICU survivors: a literature review. *Crit Care*. 2016;20:16.

PICS-F (Post Intensive Care – Syndrom –Family)

- Post-traumatisk stress syndrom
 - En traumatisk opplevelse som innebar død eller trussel om død, og personen responderer med redsel, hjelpeløshet eller skrekk
 - Ettervirkninger som at «det kommer stadig tilbake», unngåelse og stress respons
- Angst og depresjon
- Komplisert sorg
 - Sorg som ikke følger et vanlig forløp, kan måles etter 6 til 12 mnd.

Davidson JE, C Jones, OJ Bienvenu: Family response to critical illness: postintensive care syndrome-family. *Crit Care Med* 2012; 40:618-624

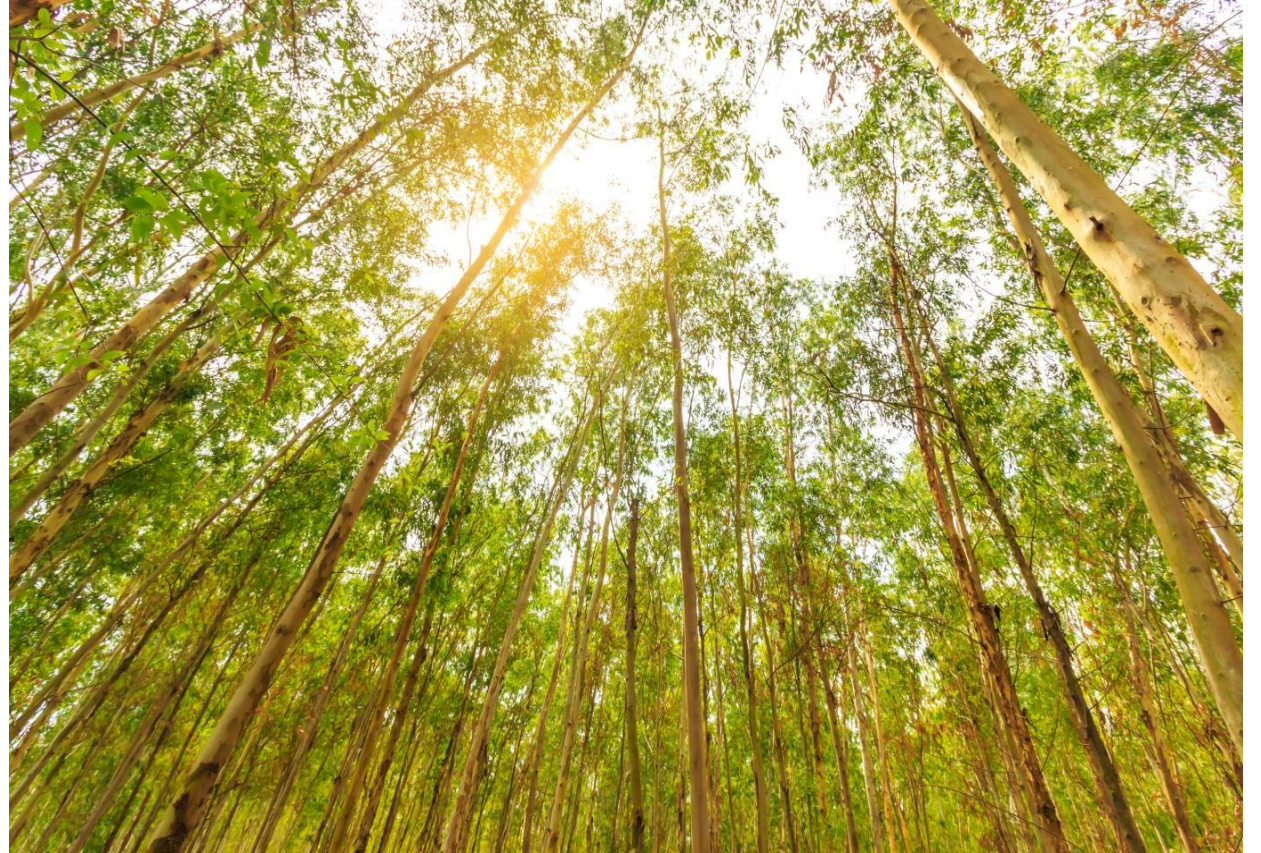
Wilson, J., *PTSD and Complex PTSD Symptoms, Syndromes, and Diagnoses*, in *Assessing Psychological Trauma and PTSD*, K. Wilson JP, T.M., Editor. 2004, The Guilford Press: New York. p. 7 - 44.

Kentish-Barnes, N., et al., *Complicated grief after death of a relative in the intensive care unit*. *Eur Respir J*, 2015. **45**(5): p. 1341-52.

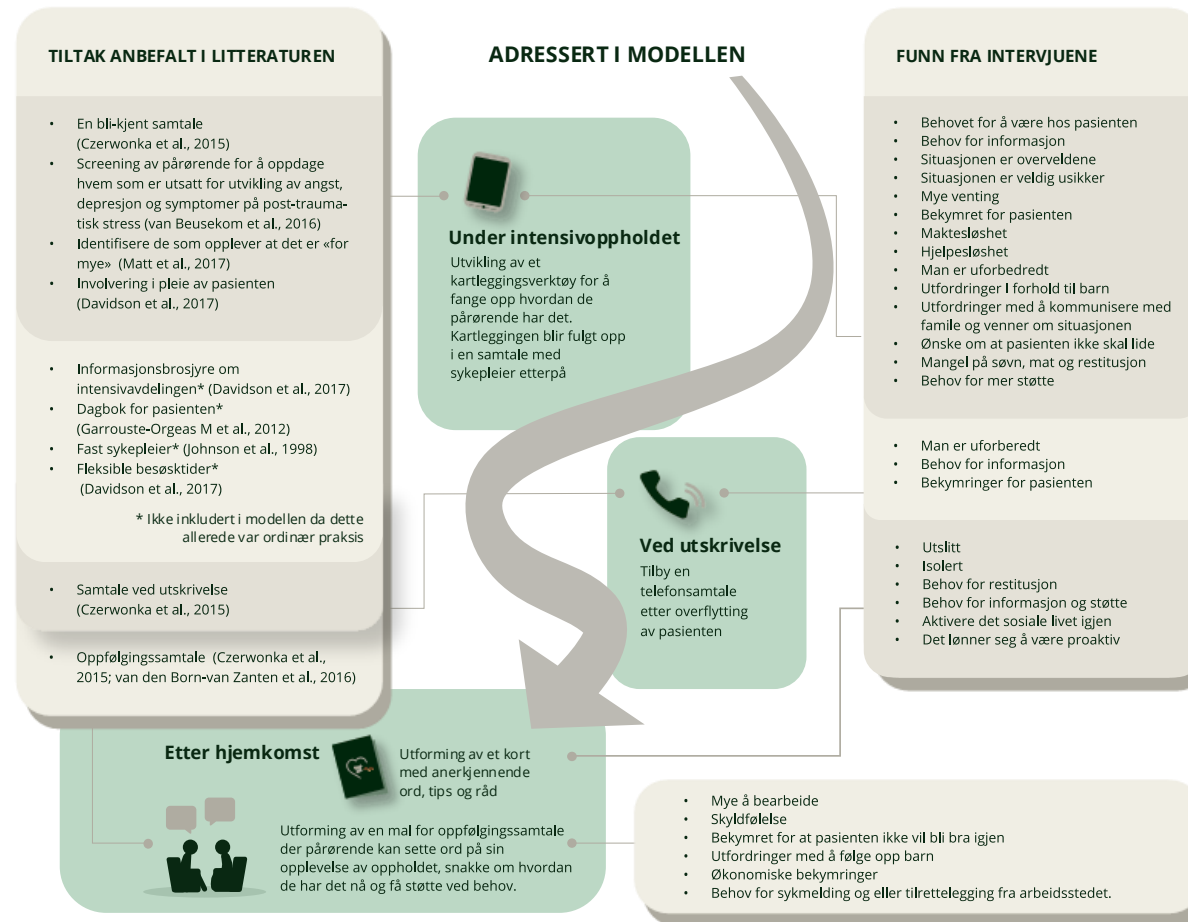
PÅRØRENDE TIL KRITISK SYKE – VEIEN VIDERE

Mål:

Å utvikle og teste
en modell for å
bedre oppfølgingen
av pårørende til
kritisk syke

UTVIKLING AV MODELLEN

Watland S, Solberg Nes L, Hanson E, et al: The Caregiver Pathway, a Model for the Systematic and Individualized Follow-up of Family Caregivers at Intensive Care Units: Development Study. *JMIR Form Res* 2023; 7:e46299

RESULTAT INTERVJU MED TIDLIGERE PÅRØRENDE

Hovedfunn – hva er viktig for de pårørende?

- Å være tilstede hos pasienten
- Adekvat informasjon
- Emosjonell støtte

Strukturert oppfølging

Individuelle samtaler

Watland, S., Solberg Nes, L., Hanson, E., Ekstedt, M., Stenberg, U., & Børøsd, E. (2023). The Caregiver Pathway, a Model for the Systematic and Individualized Follow-up of Family Caregivers at Intensive Care Units: Development Study. *JMIR Form Res*, 7, e46299. <https://doi.org/10.2196/46299>

Steg 1

I løpet av de første dagene på intensiv får de pårørende tilbud om en kartleggings-samtale. De markerer på et nettbrett hva som er viktig for dem, og det blir fulgt opp i en samtale med sykepleier etterpå

Steg 2

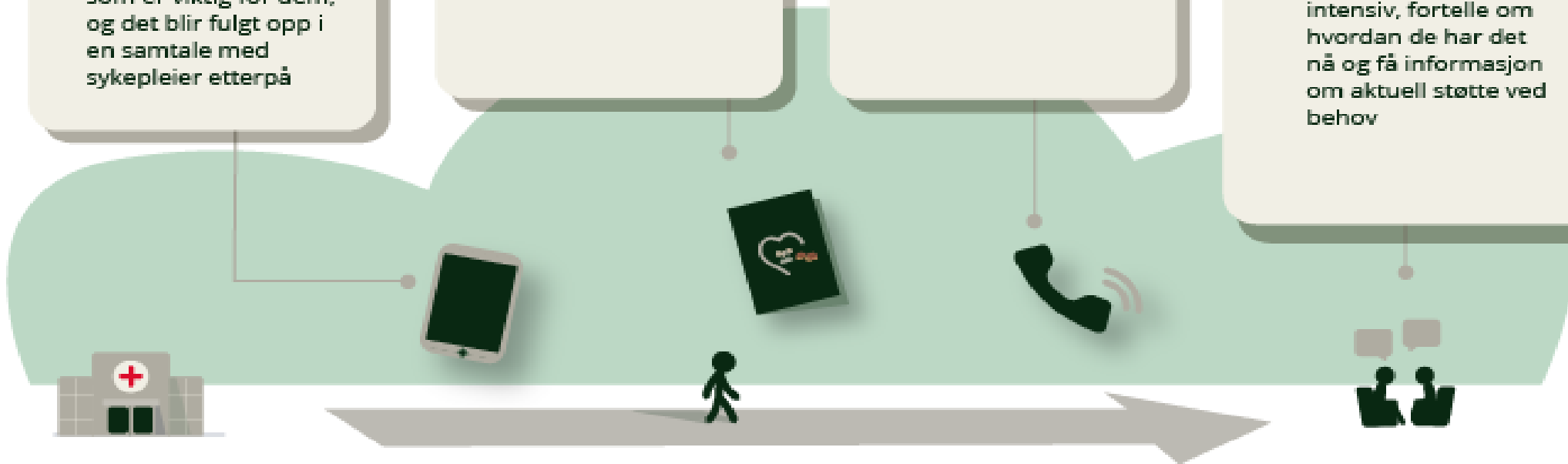
Ved avreise fra intensiv får de pårørende et kort som anerkjenner situasjonen de har vært i og gir støtte og råd

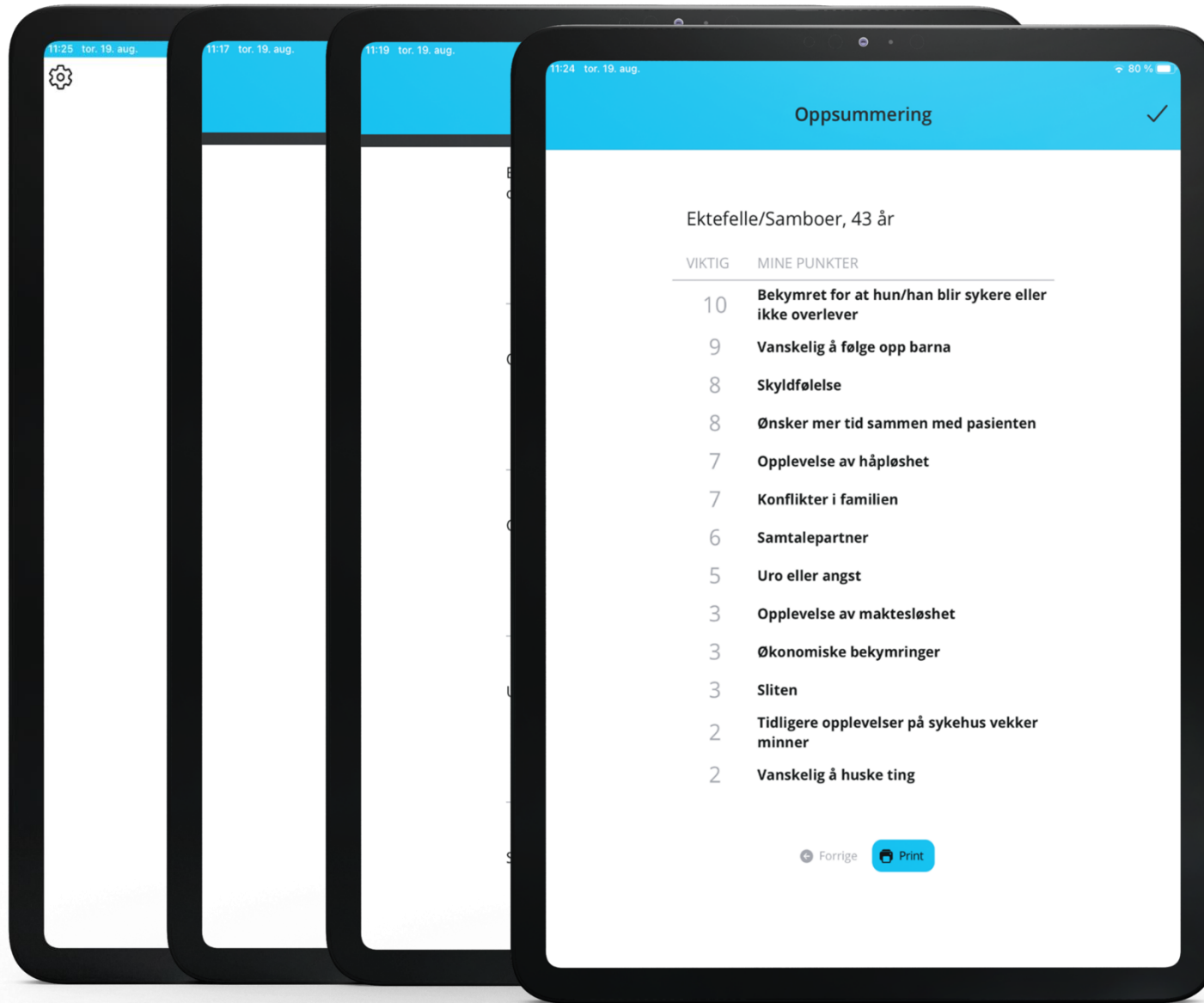
Steg 3

Få dager etter utskrivelse får de pårørende en sms, med spørsmål om hvordan det går og tilbud om en telefonsamtale med sykepleier

Steg 4

4-6 uker etter intensivoppholdet får de pårørende tilbud om en oppfølgingssamtale der de kan få snakket om hendelser fra intensiv, fortelle om hvordan de har det nå og få informasjon om aktuell støtte ved behov

Kartleggingsverktøyet
på nettbrett kan
bestilles via
Sykehuspartner

Steg 1

I løpet av de første dagene på intensiv får de pårørende tilbud om en kartleggings-samtale. De markerer på et nettbrett hva som er viktig for dem, og det blir fulgt opp i en samtale med sykepleier etterpå

Steg 2

Ved avreise fra intensiv får de pårørende et kort som anerkjenner situasjonen de har vært i og gir støtte og råd

Steg 3

Få dager etter utskrivelse får de pårørende en sms, med spørsmål om hvordan det går og tilbud om en telefonsamtale med sykepleier

Steg 4

4-6 uker etter intensivoppholdet får de pårørende tilbud om en oppfølgingssamtale der de kan få snakket om hendelser fra intensiv, fortelle om hvordan de har det nå og få informasjon om aktuell støtte ved behov

Kjære deg!

Det å være pårørende er en spesiell situasjon og dette kortet er ment som en støtte. Et intensivopphold er krevende, uansett hvilket utfall sykdomsforløpet har fått. Dere ble kastet inn i en uforutsigbar situasjon, og er kanskje fortsatt midt inne i den.

Det er mange reaksjoner og tanker som kan melde seg. Prøv å ikke la det styre hele dagen, men sett av tid til å reflektere over hva som er viktig for deg nå, hva du kan gjøre i denne spesielle tiden og hva du faktisk ikke får gjort noe med.

Det kan være mye som skal bearbeides fremover. Tenk over hvordan du kan gjøre det. Har du gode folk rundt deg? Kanskje dette er en tid for å søke profesjonell hjelp som kan støtte deg videre.

Flere kommuner har tilbud til pårørende og en egen pårørendetelefon (se informasjon på hjemmesidene). Pårørendesenteret.no og PIO (Pårørendesenteret i Oslo) har ressurser tilgjengelig. De er vant til å gi råd i mange ulike situasjoner. Fastlegen din kan også hjelpe.

Vi kommer til å ta kontakt med deg for å avtale en oppfølgingsamtale, enten på telefon eller her på avdelingen om ca 4-6 uker.

Med varme og omtanke fra oss på Medisinsk Intensiv

Annerkjennelse
av deres situasjon

Vanlige
reaksjoner

Informasjon om
hvor de kan få
støtte ved behov

Invitasjon til en
oppfølgingsamtale

Steg 1

I løpet av de første dagene på intensiv får de pårørende tilbud om en kartleggings-samtale. De markerer på et nettbrett hva som er viktig for dem, og det blir fulgt opp i en samtale med sykepleier etterpå

Steg 2

Ved avreise fra intensiv får de pårørende et kort som anerkjenner situasjonen de har vært i og gir støtte og råd

Steg 3

Få dager etter utskrivelse får de pårørende en sms, med spørsmål om hvordan det går og tilbud om en telefonsamtale med sykepleier

Steg 4

4-6 uker etter intensivoppholdet får de pårørende tilbud om en oppfølgingssamtale der de kan få snakket om hendelser fra intensiv, fortelle om hvordan de har det nå og få informasjon om aktuell støtte ved behov

Eksempler på SMS'er etter overflytting

Hei!
Håper det går bra med dere og at overflyttingen gikk fint!
Si ifra om du ønsker en samtale med en av våre intensivsykepleiere.

Beste hilsen sykepleier Karin

Hei!
Ja det hadde vært fint, ring meg gjerne så snart som mulig
Hilsen Bente

Passer det i 14.00 tiden?
Beste hilsen sykepleier Karin

Takk for det!
Her er alt bra, vi er så takknemlige for all støtte som vi fikk hos dere. I dag har Janne begynt å gå med prekestol, så her håper vi på stadig fremgang!
Hilsen Stian

Så godt å høre, masse lykke til videre!
Sykepleier Karin

Steg 1

I løpet av de første dagene på intensiv får de pårørende tilbud om en kartleggings-samtale. De markerer på et nettbrett hva som er viktig for dem, og det blir fulgt opp i en samtale med sykepleier etterpå

Steg 2

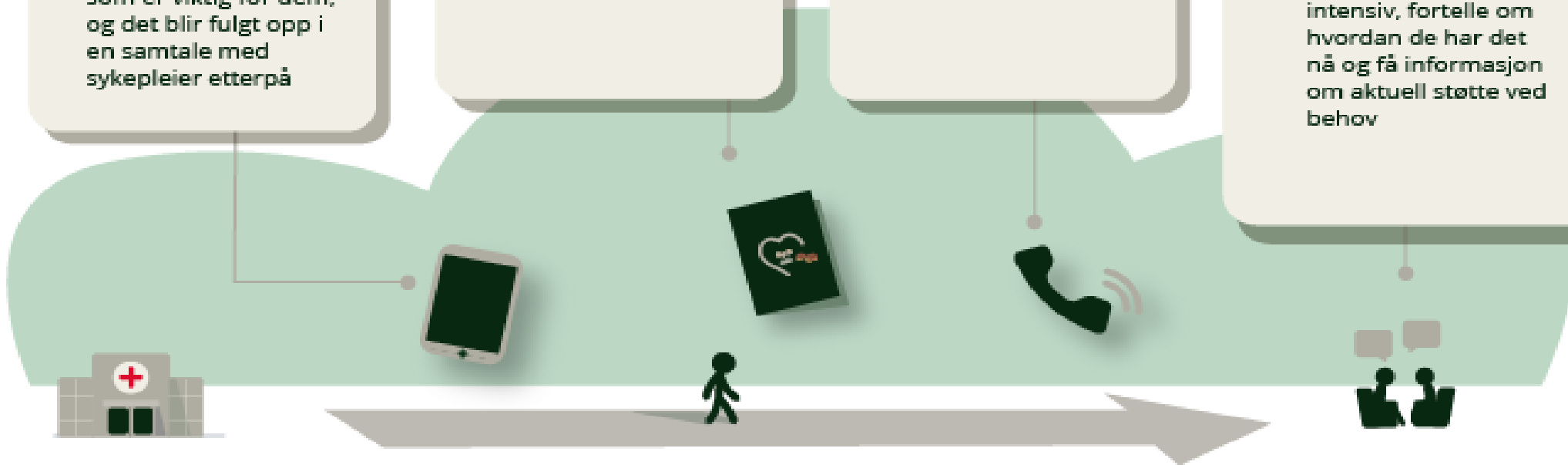
Ved avreise fra intensiv får de pårørende et kort som anerkjenner situasjonen de har vært i og gir støtte og råd

Steg 3

Få dager etter utskrivelse får de pårørende en sms, med spørsmål om hvordan det går og tilbud om en telefonsamtale med sykepleier

Steg 4

4-6 uker etter intensivoppholdet får de pårørende tilbud om en oppfølgingssamtale der de kan få snakket om hendelser fra intensiv, fortelle om hvordan de har det nå og få informasjon om aktuell støtte ved behov

Mal oppfølgingssamtale

Omsorg

- Hvordan har du det?
- Hvordan er det med..... (pasienten) evt. Hvordan var begravelsen?

Bearbeidelse *Når du tenker tilbake på tiden på intensiv*

- Var det noe som var spesielt bra?
- Var det noe du reagerte på?
- Var det noe du ikke forsto?
- Var det noe som kunne vært gjort annerledes?
- Opplevde du at vi ivaretok deg og pasienten?

Start igjen

- Hvordan går det med deg nå?
- Hvilke endringer har hendelsen ført til i hverdagen din?

OBS:

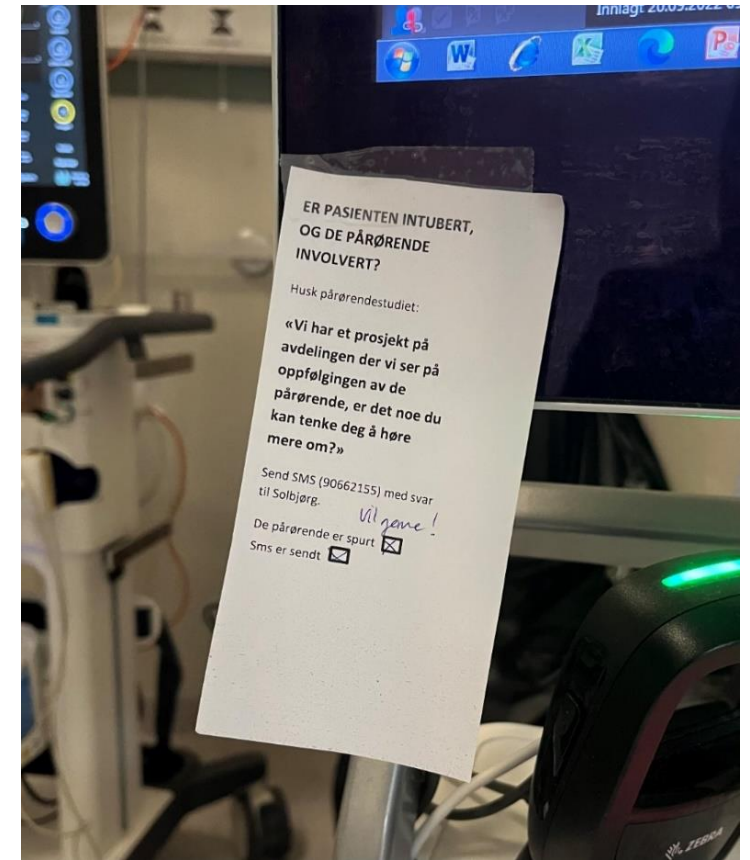
- Trenger den etterlatte/pårørende hjelp til å restarte?
- Klarer den pårørende å ivareta seg selv?
- Vet fastlegen om det som har skjedd? Kontakt med helse- og omsorgstjenesten? Fungerer samarbeid bra?
- Behov for informasjon om hvor man kan få hjelp og råd?
 - PiO (Pårørendesenteret i Oslo: tlf
 - Pårørendesenteret (landsdekkende)
 - Pårørendekontakt (dersom kommunen har det)
- Angst, depresjon, tegn til PTSD?
Oppmuntre til å få behandling **"Det finnes hjelp å få"**
 - Fastlege
 - Rask Psykisk Helsehjelp
 - Eventuelt tilby enda en samtale (på telefon) om noen uker?
- **Etterlatte**
 - Sorgrupper
 - LEVE (ved selvmord)
 - Sorgbehandling Ahus (ved traumatiske dødsfall)

ET VIKTIG SPØRSMÅL

PÅRØRENDESTUDIEN

- Randomisert kontrollert design
- Deltakere: 196 pårørende, 98 i hver gruppe
- Inklusjonskriterier: Pårørende til pasienter som forventes å ha behov for respirator i mer enn 48 timer, 18-70 år
- Rekruttert fra MI, Intervensjonsgruppen har blitt fulgt av 11 sykepleiere
- Følges med spørreskjema ved baseline og ved 3, 6 og 12 mnd (IES-R, HADS, RAND-12, FS-ICU 24, HHI, GSE, CRA og ICG)

Resultater

- Langsiktige funn for hele gruppen viste en signifikant reduksjon av PTSD i intervensjonsgruppen etter 6 måneder, og en trend mot effekt etter 12 måneder.
- Sub-gruppeanalysen stratifisert på pasientoverlevelse viste en signifikant reduksjon av symptomer på PTSD, angst og depresjon etter 6 måneder og en vedvarende signifikant effekt på symptomer på PTSD og angst etter 12 måneder blant pårørende til pasienter som overlevde og mottok intervensjonen
- Ingen slik effekt ble registrert for de etterlatte, som antagelig trenger mer oppfølging, også fra deres nærmiljø.

Artikler:

- Watland, S., Solberg Nes, L., Hanson, E., Ekstedt, M., Stenberg, U., & Børøsund, E. (2023). The Caregiver Pathway, a Model for the Systematic and Individualized Follow-up of Family Caregivers at Intensive Care Units: Development Study. *JMIR Form Res*, 7, e46299.
<https://doi.org/10.2196/46299>
- Watland, S., Solberg Nes, L., Ekeberg, Ø., Rostrup, M., Hanson, E., Ekstedt, M., Stenberg, U., Hagen, M., & Børøsund, E. (2025). The Caregiver Pathway Intervention Can Contribute to Reduced Post-Intensive Care Syndrome Among Family Caregivers of ICU Survivors: A Randomized Controlled Trial. *Crit Care Med*, 53(3), e555-e566.
<https://doi.org/10.1097/ccm.0000000000006546>
- Watland, S., Solberg Nes, L., Ekeberg, Ø., Rostrup, M., Hanson, E., Ekstedt, M., Hagen, M., & Børøsund, E. (2025). Effects of The Caregiver Pathway intervention on symptoms of post-intensive care syndrome among family caregivers to critically ill patients: long-term results from a randomized controlled trial. *Intensive Care Med*. 51(11), 2042-2053.
<https://doi.org/10.1007/s00134-025-08139-x>

Ønsker du å vite mer?

Ta gjerne kontakt med:

eborosun@ous-hf.no

uxsoje@ous-hf.no

<https://www.digitalhealth.no>

Avdeling for Digital Helseforskning

